

Фінанси

УДК: 330.322:504.06:338.48(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15031896>

**Оцінювання ризиків впровадження зелених інновацій на ринку
фінансових послуг для туристичного сектору**

Штерма Тетяна Василівна,

доктор економічних наук, професор, декан факультету інформаційних технологій та економіки, Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет», м. Чернівці, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-7623-3738>

Чорновол Алла Олегівна,

доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку і фінансів, Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет», м. Чернівці, Україна, <https://orcid.org/0000-0001-5155-7317>

Сучу Вадим Віталійович,

здобувач ступеня доктора філософії за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування», Приватний вищий навчальний заклад «Буковинський університет», м. Чернівці, Україна, <https://orcid.org/0009-0005-5031-8222>

Прийнято: 28.02.2025 | Опубліковано: 15.03.2025

Анотація. Досліджено особливості впровадження зелених фінансових інновацій у туристичний сектор, зумовлені необхідністю екологічної трансформації галузі та забезпечення фінансової підтримки сталого розвитку. Встановлено, що головними бар'єрами є регуляторна нестабільність, обмежена доступність екологічних фінансових продуктів, недостатня зацікавленість

бізнесу в довгострокових екологічних інвестиціях і складність оцінювання їхньої ефективності. Метою дослідження є формування науково обґрунтованого підходу до аналізу ризиків впровадження зелених інновацій у фінансових послугах для туристичного сектору з урахуванням економічних, екологічних і соціальних аспектів сталого розвитку. Використано методи системного аналізу для визначення основних чинників ризику, порівняльний аналіз для оцінки міжнародного досвіду та логіко-аналітичний підхід для розроблення рекомендацій щодо адаптації фінансових інструментів в Україні.

Виявлено, що в європейських країнах широко застосовуються податкові пільги, спеціалізовані зелені кредити, державні субсидії та міжнародні гранти для підтримки екологічних ініціатив у сфері туризму. Доведено, що в Україні наявні механізми стимулювання відновлюваної енергетики, проте вони не інтегровані у фінансування туристичного сектору. Обґрунтовано необхідність адаптації успішних міжнародних практик, зокрема розширення державної підтримки та спрощення механізмів залучення екологічного фінансування.

Запропоновано розвиток спеціалізованих зелених кредитів, створення податкових стимулів для екологічно відповідальних туристичних підприємств, впровадження цифрових технологій для моніторингу ефективності фінансування та розширення міжнародного співробітництва у сфері сталого туризму. Практична цінність дослідження полягає в розробленні рекомендацій для оптимізації фінансових механізмів підтримки екологічних інновацій у туристичному секторі.

Перспективи подальших досліджень охоплюють аналіз ефективності фінансових механізмів підтримки сталого туризму, оцінку впливу регуляторних ініціатив на інвестиційну привабливість галузі та розроблення інтегрованих моделей управління екологічними фінансовими потоками.

Ключові слова: екологічне фінансування, інвестиційні механізми, фінансові стимули, регуляторні виклики, сталі бізнес-моделі.

Assessing the Risks of Implementing Green Innovations in the Financial Services Market for the Tourism Sector

Tetiana Shterma,

Doctor of Economics, Professor, Dean of the Faculty of Information Technology and Economics, Private Higher Educational Institution «Bukovinian University», Chernivtsi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-7623-3738>

Alla Chornovol,

Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of Accounting and Finance, Private Higher Educational Institution «Bukovinian University», Chernivtsi, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0001-5155-7317>

Vadym Suchu,

PhD Candidate in Finance, Banking and Insurance, Private Higher Educational Institution «Bukovinian University», Chernivtsi, Ukraine, <https://orcid.org/0009-0005-5031-8222>

Abstract. The article examines the peculiarities of introducing green financial innovations in the tourism sector due to the need for environmental transformation of the industry and providing financial support for sustainable development. It is established that the main barriers are regulatory instability, limited availability of environmental financial products, lack of business interest in long-term environmental investments and the complexity of assessing their effectiveness. The aim of the study is to develop a scientifically sound approach to analyzing the risks of introducing green innovations in financial services for the tourism sector, taking into account the economic, environmental and social aspects of sustainable development. The article uses the methods of system analysis to identify the main risk factors, comparative

analysis to assess international experience, and a logical-analytical approach to develop recommendations for the adaptation of financial instruments in Ukraine.

It has been found that European countries widely use tax incentives, specialized green loans, government subsidies, and international grants to support environmental initiatives in the tourism sector. It is proved that Ukraine has mechanisms for stimulating renewable energy, but they are not integrated into the financing of the tourism sector. The necessity of adapting successful international practices, in particular, expanding state support and simplifying mechanisms for attracting environmental financing, is substantiated.

The development of specialized green credits, creation of tax incentives for environmentally responsible tourism enterprises, introduction of digital technologies for monitoring the effectiveness of financing and expansion of international cooperation in the field of sustainable tourism are proposed. The practical value of the study lies in the development of recommendations for optimizing financial mechanisms to support environmental innovations in the tourism sector.

Prospects for further research include analyzing the effectiveness of financial mechanisms to support sustainable tourism, assessing the impact of regulatory initiatives on the investment attractiveness of the industry, and developing integrated models for managing environmental and financial flows.

Keywords: environmental financing, investment mechanisms, financial incentives, regulatory challenges, sustainable business models.

Постановка проблеми. Розвиток туристичного сектору супроводжується зростанням вимог до екологічної відповідальності, що зумовлює необхідність впровадження зелених інновацій у фінансові послуги. Формування механізмів фінансування сталого туризму потребує оцінювання ризиків, пов'язаних із впровадженням інноваційних підходів, що сприяють екологічній трансформації галузі. Головними викликами в цьому контексті є невизначеність регуляторних вимог, нестача адаптованих фінансових інструментів, висока вартість

технологій, обмежений доступ до екологічного фінансування та недостатній рівень обізнаності учасників ринку. Ризики впровадження зелених фінансових інновацій у туристичний сектор також охоплюють можливі фінансові втрати через нестабільність інвесторських очікувань, недостатню розвиненість механізмів страхування екологічних проєктів і складність інтеграції критеріїв сталого розвитку в кредитну й інвестиційну політику фінансових установ. Актуальність дослідження полягає в необхідності формування ефективних стратегій управління зазначеними ризиками, що дасть змогу стимулювати фінансову підтримку екологічно орієнтованих проєктів і сприяти стійкому розвитку туристичної галузі. Наукова значущість проблеми обумовлена потребою розроблення методологічного підходу до комплексного оцінювання ризиків, що враховує економічні, екологічні та соціальні чинники. Практичне значення дослідження полягає в розробленні моделей адаптації фінансових механізмів до потреб сталого розвитку туризму з урахуванням специфіки зелених інновацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень щодо оцінювання ризиків впровадження зелених інновацій на ринку фінансових послуг для туристичного сектору дозволяє виокремити декілька ключових напрямів, що потребують подальшого дослідження.

Першим напрямом є фінансова підтримка сталого розвитку туризму. У дослідженні W. E. Arsawan, V. Koval, N. P. Suryantini та Y. Polyezhayev [1] проаналізовано зміни в поведінці споживачів у готельному бізнесі, спрямовані на підтримку сталого туризму, що впливає на фінансову привабливість зелених інновацій. Вчені Y. Shang, L. Zhu, F. Qian та Y. Xie [2] вивчають роль зеленого фінансування у відновлюваній енергетиці туристичного сектору, наголошуючи на необхідності державної підтримки та впровадження екологічних стандартів для залучення інвесторів. S. Rao, Y. Pan, J. He та ін. [3] оцінюють вплив цифрових фінансових механізмів на корпоративні зелені інновації, акцентуючи на співвідношенні між кількістю та якістю впроваджених технологій у сфері

туризму. Науковці Ю. Перегуда, М. Кривоберець [4] досліджують дисбаланси національного туристичного ринку в умовах економічних змін, наголошуючи на нестабільності фінансових потоків, що впливає на інвестування в зелені інновації. Подальші розвідки мають охоплювати аналіз механізмів фінансового стимулювання для туристичного бізнесу.

Другим напрямом є стратегічний розвиток зелених інновацій. М. Gürlek та М. А. Koseoglu [5] розглядають зелені інновації у сфері гостинності, акцентуючи на факторах, що сприяють їх упровадженню, а також можливих ризиках, зокрема нестабільності регуляторного середовища та високих витрат. S. Yin та Y. Yu [6] пропонують рамкову модель впровадження цифрових зелених технологій для підвищення ефективності екологічних інновацій у контексті Індустрії 5.0. Натомість V. Santos та ін. [7] виконують систематичний огляд літератури щодо взаємозв'язку між сталим туризмом та інноваціями, відзначаючи роль державного регулювання та інституційної підтримки в зменшенні фінансових ризиків. Дослідники А. В. Череп, В. Г. Воронкова, О. Г. Череп, Н. С. Венгерська, Л. В. Безкоровайна [8] оцінюють вплив креативних інноваційних технологій на розвиток туристичної галузі після пандемії COVID-19, наголошуючи на фінансових ризиках, що пов'язані з адаптацією нових бізнес-моделей. Варто доповнити дослідження оцінкою ефективності стратегічних підходів до фінансування зелених інновацій у туризмі з урахуванням досвіду інших країн.

Третій напрям стосується технологічних викликів та інвестиційних ризиків. Так, G. Satta, R. Spinelli та F. Parola [9] аналізують перспективи зелених інновацій у туризмі та наголошують на необхідності адаптації технологій до мінливих ринкових умов. Ю. Я. Опанасчук, Т. О. Колісниченко і А. М. Вергун [10] розглядають світові досягнення в туристичному бізнесі, аналізуючи бар'єри впровадження інновацій через відсутність фінансових механізмів підтримки. Вчені Т. С. Кукліна, С. М. Цвілий та С. М. Журавльова [11] оцінюють глобальні тенденції розвитку туризму, відзначаючи негативний вплив військових конфліктів на інвестиційний клімат у сфері екологічно чистого туризму. Варто

доповнити ці дослідження аналізом механізмів компенсації ризиків через державно-приватне партнерство.

Четвертим напрямом є регуляторні та макроекономічні чинники. І. Кочума та В. Красномоєць [12] аналізують концепцію smart-туризму та його роль у забезпеченні сталого розвитку територій, визначаючи фінансові ризики та потребу в ефективних механізмах фінансування. Дослідники S. Arici та M. Uysal [13] розглядають взаємозв'язок між лідерством, зеленою інноваційною діяльністю та творчістю, відзначаючи необхідність ефективного управління ризиками в процесі реалізації екологічних стратегій. У цьому напрямі варто доповнити дослідження розробкою регуляторних механізмів, що сприяють зниженню фінансових ризиків впровадження зелених інновацій у туристичному секторі.

Загалом аналіз наукових праць показує, що успішне впровадження зелених інновацій у фінансові послуги туристичного сектору залежить від ефективного фінансування, стратегічного управління, адаптації технологій та розвитку регуляторного середовища.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри наявні дослідження фінансових механізмів сталого розвитку, питання інтеграції зелених інновацій у фінансові послуги туристичного сектору залишається недостатньо розкритим. Відсутні комплексні підходи до адаптації екологічних фінансових інструментів у специфічних умовах туристичного бізнесу, зокрема з урахуванням його сезонності, регіональних екологічних факторів та інвестиційних ризиків. Наявні оцінки фінансово-економічних ефектів від впровадження сталих рішень у туризмі є фрагментарними та не враховують специфіку інвестиційної привабливості різних видів туристичних підприємств. Також недостатньо досліджено механізми адаптації успішних міжнародних практик зеленого фінансування до українського ринку, що ускладнює їх практичне впровадження. Це дослідження спрямоване на заповнення цих прогалин шляхом аналізу механізмів адаптації фінансових інструментів сталого

розвитку в туристичному секторі, оцінки їхнього впливу на прибутковість та конкурентоспроможність підприємств, а також виявлення ключових ризиків впровадження. Визначено можливості використання міжнародного досвіду, зокрема зелених кредитів, податкових пільг і цифрових технологій моніторингу ефективності інвестицій, у національних умовах. Розроблені рекомендації щодо вдосконалення державної підтримки та розширення доступу до екологічного фінансування сприятимуть розвитку сталого туризму та підвищенню інвестиційної привабливості галузі.

Формулювання цілей статті (визначення завдань). *Метою дослідження є розроблення науково обґрунтованого підходу до оцінювання ризиків впровадження зелених інновацій на ринку фінансових послуг для туристичного сектору з урахуванням економічних, екологічних та соціальних аспектів сталого розвитку.*

Для досягнення мети поставлено такі *завдання*:

1) обґрунтувати механізми інтеграції зелених фінансових інновацій у туристичний сектор, визначивши особливості їхньої адаптації до сучасних ринкових умов і вплив на фінансову стабільність підприємств;

2) оцінити економічні наслідки впровадження зелених інновацій у фінансові послуги туристичного сектору, визначивши їхній вплив на прибутковість, інвестиційну привабливість і конкурентоспроможність;

3) розробити науково обґрунтовані рекомендації щодо мінімізації ризиків упровадження екологічно орієнтованих фінансових механізмів у туризмі, враховуючи міжнародний досвід, регуляторні бар'єри та потенціал цифрових технологій для моніторингу ефективності інвестицій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція зелених інновацій у фінансові послуги для туристичного сектору є відповіддю на зростаючий попит на екологічну сталість у сфері подорожей і гостинності. Головним завданням фінансових установ у цьому контексті є розроблення та впровадження інструментів, які сприятимуть фінансуванню екологічно відповідальних

проектів, зменшенню негативного впливу туристичної діяльності на довкілля та підвищенню економічної ефективності бізнесу. Механізми адаптації цих інновацій передбачають розроблення спеціалізованих фінансових продуктів, застосування новітніх технологій для оцінювання екологічного ризику, залучення державних і міжнародних інвестицій, а також впровадження стимулювальних заходів для бізнесу та споживачів.

Таблиця 1 відображає основні механізми адаптації зелених інновацій у фінансові послуги, їхні функції та очікуваний ефект у контексті сталого розвитку туристичного сектору.

Таблиця 1

Механізми адаптації зелених інновацій у фінансові послуги туристичного сектору та їхній вплив на сталий розвиток

Механізм адаптації	Функціональне призначення	Очікуваний ефект у туристичному секторі
Зелені кредити	Фінансування екологічних проєктів у туристичному секторі	Зниження витрат на енергоефективність, розвиток екотуризму
Зелені облігації	Залучення капіталу для фінансування екологічних ініціатив	Додаткові інвестиції в сталий розвиток інфраструктури
Субсидії та гранти	Підтримка екологічно відповідального бізнесу	Стимулювання використання відновлюваних джерел енергії
Екологічне страхування	Мінімізація фінансових ризиків, пов'язаних з екологічними факторами	Захист туристичного бізнесу від кліматичних ризиків
Цифрові платформи сталого фінансування	Оцінювання екологічного впливу та моніторинг стійкості бізнесу	Підвищення прозорості фінансування, автоматизація оцінювання екологічних ризиків

Джерело: сформовано авторами на підставі [5, с. 735–736; 6; 7; 13, с. 301]

Практична реалізація зазначених механізмів відбувається через впровадження спеціалізованих програм фінансових установ, державних стимулів і міжнародних ініціатив. Наприклад, зелені кредити активно використовуються для фінансування готельного бізнесу, що переходить на відновлювані джерела енергії або запроваджує технології зменшення споживання води та електроенергії. Зелені облігації дають змогу залучати великі інвестиції для створення екологічно чистих туристичних комплексів, а субсидії підтримують малий і середній бізнеси у сфері екотуризму, роблячи такі ініціативи економічно вигідними. Важливу роль у цьому процесі відіграють цифрові технології, які дозволяють автоматизувати оцінювання екологічного впливу підприємств, підвищуючи прозорість фінансування та забезпечуючи ефективність адаптаційних заходів у сучасних ринкових умовах.

Впровадження зелених інновацій у туристичному секторі впливає на фінансово-економічні показники підприємств, зокрема на їхню прибутковість, інвестиційну привабливість та конкурентоспроможність. Висока екологічна відповідальність стає ключовим фактором стійкості бізнесу, оскільки надає можливість не лише зменшити негативний вплив на довкілля, а й отримати фінансові переваги за рахунок зниження операційних витрат, доступу до пільгового фінансування та підвищення лояльності споживачів. Використання таких ресурсоефективних технологій, як енергоефективне обладнання, системи повторного використання води та відновлювані джерела енергії, сприяє скороченню витрат, що позитивно позначається на рентабельності підприємств. Окрім того, екологічно орієнтовані компанії отримують доступ до міжнародних грантів, зелених інвестицій і можуть розраховувати на державну підтримку у вигляді податкових пільг. Зелені інновації також впливають на конкурентоспроможність туристичних компаній, оскільки попит на екологічно безпечні подорожі зростає, а туристи віддають перевагу стійким і відповідальним гравцям ринку (табл. 2).

Таблиця 2

Фінансово-економічні ефекти впровадження зелених інновацій у туристичному секторі

Фінансово-економічний ефект	Механізм впливу	Очікуваний результат
Зниження операційних витрат	Використання енергоефективних технологій та ресурсозбереження	Скорочення витрат на енергоспоживання, воду та утилізацію відходів
Збільшення прибутковості	Впровадження екологічних стандартів та покращення іміджу	Зростання попиту на екотуризм, підвищення рівня заповненості туристичних об'єктів
Підвищення інвестиційної привабливості	Доступ до зелених фінансових продуктів (кредити, облігації, гранти)	Приваблення довгострокових інвестицій, диверсифікація джерел фінансування
Конкурентні переваги	Формування бренду сталого бізнесу, сертифікація екологічних стандартів	Лояльність клієнтів, можливість працювати у висококонкурентних ринкових умовах
Зниження податкового навантаження	Використання державних стимулів для екологічно відповідальних підприємств	Додаткові фінансові переваги у вигляді податкових пільг і субсидій

Джерело: сформовано авторами на підставі [2, с. 890; 3, с. 56778; 9, с. 266]

Фінансово-економічні ефекти впровадження зелених інновацій проявляються через поступове зменшення витрат на експлуатацію туристичних об'єктів завдяки впровадженню сучасних енергоефективних систем. Наприклад, готельні комплекси, які використовують сонячні панелі, системи рекуперації тепла та автоматизовані системи контролю споживання ресурсів, отримують значну економію на комунальних платежах, що сприяє підвищенню їхньої рентабельності [6]. Інвестиційна привабливість таких підприємств зростає завдяки можливості залучення спеціалізованого фінансування, зокрема від міжнародних організацій та екологічно орієнтованих інвесторів. Конкурентні переваги проявляються у вигляді підвищення лояльності клієнтів, які дедалі

частіше обирають туристичні об'єкти з екологічними сертифікатами. Використання державних стимулів у вигляді податкових пільг дає змогу компаніям зменшувати податкове навантаження, що також позитивно впливає на їхню фінансову стійкість. Таким чином, зелені інновації не лише сприяють екологічній модернізації туристичного сектору, а і створюють фінансові переваги, які забезпечують його сталий розвиток у довгостроковій перспективі.

Механізми фінансування сталого туризму в європейських країнах базуються на підтримці держави, банківських програмах і міжнародних інвестиційних ініціативах. Основні фінансові інструменти включають зелені кредити, екологічні субсидії, податкові пільги та програми міжнародних фондів. Європейський Союз активно впроваджує фінансові стимули для розвитку екотуризму, що забезпечує модернізацію туристичних об'єктів і сприяє зменшенню впливу на довкілля [13, с. 285]. Впровадження подібних механізмів в Україні може сприяти залученню інвестицій та розвитку сталого туризму (табл. 3).

Таблиця 3

Досвід європейських країн у фінансуванні сталого туризму та можливості його адаптації в Україні

Країна	Фінансовий інструмент	Механізм реалізації	Можливості адаптації в Україні
Німеччина	Зелені кредити для готелів і туроператорів	Низьковідсоткове фінансування модернізації об'єктів	Запровадження спеціальних банківських програм через державні та комерційні банки
Франція	Податкові пільги для екологічних підприємств	Зменшення податкового навантаження для бізнесів, що використовують відновлювану енергію	Введення аналогічної податкової підтримки для туристичних об'єктів

Іспанія	Державні субсидії на розвиток екотуризму	Виділення коштів на впровадження екологічних стандартів	Використання бюджетних програм для фінансування екотуристичних ініціатив
Італія	Європейські інвестиційні фонди	Співфінансування модернізації інфраструктури	Участь у програмах ЄС для підтримки сталого туризму
Швеція	Гранти для екологічних туристичних об'єктів	Фінансова підтримка підприємств, що мінімізують вплив на довкілля	Використання грантових програм для розвитку природоохоронних туристичних зон

Джерело: сформовано авторами на підставі [3, с. 56776; 7; 8, с. 137; 12, с. 315; 14–22]

Запровадження фінансових інструментів для підтримки сталого туризму в європейських країнах здійснюється через державні програми, комерційні банки та міжнародні фонди. У Німеччині KfW Bank надає зелені кредити для туристичних об'єктів, що впроваджують енергоефективні технології, зокрема для готельних мереж Deutsche Hospitality та Bio Hotels, які інвестують у сонячні панелі та системи рекуперації тепла [14]. У Франції діє механізм податкових пільг для підприємств, які використовують відновлювану енергію та сертифіковані за екологічними стандартами HQE (Haute Qualité Environnementale) [15], що активно використовується готелями Groupe Barrière [16]. Іспанська програма Sustainable Tourism Plans [17], що фінансується за рахунок державних субсидій, підтримує екотуризм, зокрема проєкти в регіонах Балеарські острови та Канарські острови, що спрямовані на модернізацію туристичних об'єктів і скорочення викидів вуглецю. Італія використовує інвестиційні фонди ЄС, такі як European Regional Development Fund (ERDF) [18], для оновлення туристичної інфраструктури, що дозволило готельним комплексам Starhotels [19] і ECOworldHotel [20] реалізувати сталий розвиток за підтримки європейських грантів. У Швеції Tillväxtverket [21] фінансує грантові програми для екологічних туристичних зон, зокрема Biosphere Reserves

Vänerskärsgården [21] і Kinnekulle [22], що дає змогу розширювати мережу природоохоронних територій із мінімальним впливом на довкілля.

В Україні вже реалізовано низку фінансових механізмів у сфері зеленої економіки, зокрема зелені тарифи для відновлюваної енергетики, аукціони для підтримки екологічних проєктів і доступ до програм фінансування через Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України [23]. Водночас ці механізми здебільшого зорієнтовані на енергетичний сектор, тоді як туристична галузь не має окремих фінансових стимулів для впровадження сталих рішень. Для ефективної адаптації європейських практик необхідно розширити використання зелених кредитів через банки, наприклад, Укргазбанк, який уже впроваджує фінансування енергоефективних ініціатив [24], а також створити державні субсидії для екотуризму за прикладом Іспанії. Окрім того, доцільним є впровадження податкових пільг для туристичних об'єктів, що використовують сертифіковані екологічні технології, за аналогією з французькою системою підтримки. Використання грантів від європейських фондів, з-поміж яких Програма LIFE [25] та Горизонт Європа [26], сприятиме залученню інвестицій у модернізацію туристичної інфраструктури в Україні. Запровадження цих механізмів дозволить створити фінансово вигідні умови для розвитку сталого туризму та забезпечить конкурентоспроможність України на міжнародному туристичному ринку.

Впровадження зелених фінансових інновацій у туристичному секторі зіштовхується з низкою проблем, що стримують розвиток екологічно орієнтованих інвестицій. Основним бар'єром є відсутність чіткої та узгодженої регуляторної політики, що створює невизначеність для бізнесу та інвесторів. Нерівномірність екологічних стандартів у різних країнах та недостатня інтеграція екологічних критеріїв у механізми фінансування ускладнюють залучення капіталу в туристичні проєкти, зорієнтовані на сталий розвиток [12, с. 318].

Недостатня розвиненість екологічних фінансових продуктів, зокрема відсутність спеціалізованих кредитних програм, низька доступність грантів і брак адаптованих інструментів страхування екологічних ризиків, зменшує мотивацію бізнесу до впровадження зелених ініціатив. Комерційні банки рідко пропонують пільгові умови кредитування для екологічних проєктів у туристичній сфері через складність оцінювання їхньої прибутковості та довготривалий характер окупності інвестицій [2, с. 895]. Міжнародні фонди, що фінансують сталі ініціативи, вимагають складних процедур підтвердження відповідності критеріям сталого розвитку, що ускладнює доступ до фінансування для малого та середнього бізнесу [5, с. 740].

Низька зацікавленість бізнесу в довгострокових екологічних інвестиціях пов'язана з високими початковими витратами, відсутністю гарантій швидкої віддачі та недостатнім рівнем екологічної культури серед підприємців. Туристичні компанії часто розглядають екологічні заходи як додаткове фінансове навантаження, а не як стратегічну необхідність для підвищення конкурентоспроможності [9, с. 268]. Брак податкових стимулів і державної підтримки ще сильніше знижує мотивацію підприємств до екологічних перетворень.

Складність оцінювання ефективності екологічних фінансових інновацій є додатковим викликом, що обмежує їх масштабне впровадження. Відсутність універсальних методик моніторингу та оцінювання результатів сталих інвестицій ускладнює їхнє прогнозування та звітність [3, с. 56789]. Багато екологічних ініціатив у туризмі мають такі нематеріальні вигоди, як покращення іміджу компанії чи збільшення лояльності клієнтів, що не завжди піддається кількісному вимірюванню. Доступні аналітичні інструменти не завжди адаптовані до специфіки туристичної сфери, що знижує точність оцінки економічної ефективності екологічних заходів.

Зниження ризиків впровадження зелених інновацій у фінансових послугах для туристичного сектору потребує комплексного підходу, що передбачає

вдосконалення механізмів державної підтримки, розвиток фінансових інструментів і цифрових технологій, а також розширення міжнародної співпраці. Необхідно запровадити цільові податкові стимули та субсидії для екологічно орієнтованих туристичних проєктів, розширити програми державного співфінансування та створити спеціальні фонди для підтримки сталого туризму. Важливим напрямом постає розробка та впровадження спеціалізованих фінансових продуктів, зокрема зелених кредитів із пільговими умовами, екологічних облігацій і страхових механізмів для покриття ризиків інвестування в сталий розвиток туристичного бізнесу.

Збільшення обізнаності учасників ринку про переваги зелених інвестицій є ключовим чинником мінімізації ризиків. Запровадження навчальних програм, інформаційних кампаній і консультативних платформ сприятиме формуванню екологічної відповідальності серед підприємців та фінансових установ. Використання цифрових технологій дозволить покращити процес моніторингу ефективності екологічних інвестицій. Автоматизовані системи оцінки, платформи для аналізу сталих проєктів і блокчейн-рішення для забезпечення прозорості фінансування сприятимуть підвищенню довіри інвесторів.

Розширення міжнародної співпраці є важливим для залучення довгострокових інвестицій та обміну найкращими практиками. Використання фінансових ресурсів європейських фондів (наприклад, LIFE [25], Horizon Europe [26] та Європейський інвестиційний банк [27]), надасть можливість інтегрувати вітчизняний туристичний сектор у глобальні сталі ініціативи. Впровадження зазначених заходів сприятиме зниженню фінансових і регуляторних ризиків, підвищенню доступності екологічного фінансування та забезпеченню сталого розвитку туристичного сектору.

Висновки. Дослідження засвідчило, що впровадження зелених інновацій у фінансові послуги для туристичного сектору є ключовим напрямом екологічної трансформації галузі, але супроводжується суттєвими ризиками. Встановлено, що основними бар'єрами є регуляторна нестабільність, низька доступність

адаптованих фінансових інструментів, високі капіталовкладення, а також складність оцінювання ефективності екологічних ініціатив. Аналіз міжнародного досвіду продемонстрував ефективність використання податкових пільг, зелених кредитів, державних субсидій і грантів для підтримки екотуризму, що може бути адаптовано до умов України.

Головні проблеми впровадження зелених фінансових інновацій пов'язані з відсутністю цілісної державної політики, обмеженістю інвестиційних ресурсів і низькою обізнаністю підприємців про фінансові переваги екологічних ініціатив. Попри наявність механізмів підтримки у сфері відновлюваної енергетики, туристичний сектор залишається недостатньо інтегрованим у загальнонаціональну стратегію сталого фінансування.

Рекомендовано розширення державної підтримки через запровадження спеціалізованих програм фінансування екологічних проєктів у туризмі, спрощення механізмів доступу до міжнародних грантів, стимулювання банківських установ до створення зелених кредитних ліній і використання цифрових технологій для підвищення прозорості фінансування. Необхідне посилення міжсекторальної взаємодії між державою, бізнесом та міжнародними партнерами для розбудови ефективної екосистеми фінансування сталого туризму. Перспективи подальших досліджень охоплюють аналіз впливу новітніх фінансових інструментів на розвиток екотуризму, оцінку економічної ефективності державних стимулів і розробку інтегрованих моделей управління екологічними інвестиціями в туристичній сфері.

Список використаних джерел

1. Arsawan W. E., Koval V., Suryantini N. P., Polyezhayev Y. Shifting consumers' sustainable behavior in the hospitality industry. *E3S Web of Conferences*. 2021. Vol. 280. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128002001> (date of access: 08.01.2025).

2. Shang Y., Zhu L., Qian F., Xie Y. Role of green finance in renewable energy development in the tourism sector. *Renewable Energy*. 2023. Vol. 206. P. 890-896. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.renene.2023.02.124> (date of access: 08.01.2025).

3. Rao S., Pan Y., He J. et al. Digital finance and corporate green innovation: quantity or quality? *Environmental Science and Pollution Research*. 2022. Vol. 29. P. 56772-56791. DOI: <https://doi.org/10.1007/s11356-022-19785-9> (date of access: 08.01.2025).

4. Перегуда Ю., Кривоберець М. Дисбаланси національного туристичного ринку в умовах нових економічних змін (розвиток та прогнози надходження інвестицій). *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 24. С. 17-22. DOI: <https://doi.org/10.32782/2415-3583/24.2> (дата звернення: 08.01.2025).

5. Gürlek M., Koseoglu M. A. Green innovation research in the field of hospitality and tourism: The construct, antecedents, consequences, and future outlook. *The Service Industries Journal*. 2021. Vol. 41. No. 11-12. P. 734-766. DOI: <https://doi.org/10.1080/02642069.2021.1929930> (date of access: 08.01.2025).

6. Yin S., Yu Y. An adoption-implementation framework of digital green knowledge to improve the performance of digital green innovation practices for industry 5.0. *Journal of Cleaner Production*. 2022. Vol. 363. Article 132608. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2022.132608> (date of access: 08.01.2025).

7. Santos V., et al. Tourism towards sustainability and innovation: A systematic literature review. *Sustainability*. 2021. Vol. 13. No. 20. Article 11440. DOI: <https://doi.org/10.3390/su132011440> (date of access: 08.01.2025).

8. Череп А. В., Воронкова В. Г., Череп О. Г., Венгерська Н. С., Безкоровайна Л. В. Вплив креативних інноваційних технологій на сталий розвиток туристичної галузі в Європі після пандемії COVID-19. *Humanities studies*. 2021. Вип. 8 (85). С. 134-146. DOI: <https://doi.org/10.26661/hst-2021-8-85-14> (дата звернення: 08.01.2025).

9. Satta G., Spinelli R., Parola F. Is tourism going green? A literature review on green innovation for sustainable tourism. *Tourism Analysis*. 2019. Vol. 24. No. 3.

P. 265-280. DOI: <https://doi.org/10.3727/108354219X15511864843803> (date of access: 08.01.2025).

10. Опанасчук Ю. Я., Колісниченко Т. О., Вергун А. М. Світові досягнення та інноваційні технології в сучасному туристичному та готельно-ресторанному бізнесі. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку*. 2021. Вип. 27. С. 57-66. DOI: 10.33813/2224ь1213.27.2021.6 (дата звернення: 08.01.2025).

11. Кукліна Т. С., Цвілій С. М., Журавльова С. М. Загальні тенденції розвитку світового туризму: від коронавірусу до військової агресії. *Підприємництво та інновації*. 2022. Вип. 23. С. 12-15. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/23.2> (дата звернення: 08.01.2025).

12. Кочума І., Красномовець В. SMART-туризм як екосистема: сутність, складові та значення в забезпеченні сталого розвитку територій. *Сталий розвиток економіки*. 2024. Вип. 3. № 50. С. 487-495. DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-73> (дата звернення: 08.01.2025).

13. Arici H. E., Uysal M. Leadership, green innovation, and green creativity: A systematic review. *The Service Industries Journal*. 2022. Vol. 42. No. 5-6. P. 280-320. DOI: <https://doi.org/10.1080/02642069.2021.1964482> (date of access: 08.01.2025).

14. KfW Green Bonds: Impact and Allocation Reporting 2021/2022. *KfW Bankengruppe*: website. 2022. URL: https://www.kfw.de/PDF/Investor-Relations/PDF-Dokumente-Green-Bonds/Impact-and-Allocation-Reporting/BF-KfW-Green-Bonds-Reporting-2021_2022-A4-240909-02_CR_V4.pdf (дата звернення: 06.01.2025).

15. La Certification HQE. *HQE-GBC*: website. 2025. URL: <https://www.hqegbc.org/qui-sommes-nous-alliance-hqe-gbc/la-certification-hqe/> (дата звернення: 06.01.2025).

16. The Environment – Barrière Planet. *Groupe Barrière*: website. 2025. URL: <https://www.groupebarriere.com/en/barriere-planet/the-environment> (date of access: 06.01.2025).
17. Climate-Friendly Travel Services. *The Sun Program*: website. 2025. URL: <https://www.thesunprogram.com/climate-friendly-travel-services> (date of access: 06.01.2025).
18. EU Deforestation Regulation. *Kohtas*: website. 2025. URL: <https://kohtas.com/eu-deforestation-regulation.html> (date of access: 06.01.2025).
19. Rosa Grand Milano – Starhotels. *Starhotels*: website. 2025. URL: <https://collezione.starhotels.com/en/our-hotels/rosa-grand-milan/> (date of access: 06.01.2025).
20. EcoWorldHotel – Sustainable Hotels. *EcoWorldHotel*: website. 2025. URL: <https://www.ecoworldhotel.com/> (дата звернення: 06.01.2025).
21. Tillväxtverket – Swedish Agency for Economic and Regional Growth. *Tillväxtverket*: website. 2025. URL: <https://tillvaxtverket.se/> (date of access: 06.01.2025).
22. Biosphere Reserve Vänerskärgården with Kinnekulle. *Västsverige*: website. 2025. URL: <https://www.vastsverige.com/en/lacko-kinnekulle/produkter/biosphere-reserve/> (date of access: 06.01.2025).
23. Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України. *Держенергоефективності*: офіційний вебсайт. 2025. URL: <https://saee.gov.ua/> (дата звернення: 06.01.2025).
24. Кредити на придбання сонячних електростанцій і теплових насосів. *Укргазбанк*: вебсайт. 2025. URL: https://www.ukrgasbank.com/private/credits/eco_energy/ (дата звернення: 06.01.2025).
25. Програма LIFE в Україні. *Міністерство освіти і науки України*: вебсайт. 2025. URL: <https://ms.nauka.gov.ua/pro-portal/life/> (дата звернення: 06.01.2025).

26. Горизонт Європа: стратегічний план 2025–2027. *Horizon Europe Ukraine*: вебсайт. 2025. URL: <https://horizon-europe.org.ua/uk/about-he/strategic-plan-2025-2027/> (дата звернення: 06.01.2025).

27. Європейський інвестиційний банк в Україні. *Міністерство фінансів України*: вебсайт. 2025. URL: <https://mof.gov.ua/uk/eib> (дата звернення: 06.01.2025).